

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: *D. O.*

Cím: *Pesti nyomortanyákon.*

Forrás: *Pesti Napló.*

Br. *1916. VII 30*

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás

Tárgy

361.1

Hely

Idő

"1916"

Személy

Helyszám

A háboru a pesti nyomortanyákon

A jó üzlet — Az ismeretlen adakozó — Az igazi jószívűek

A háboru két keze: a szerencsét osztogató és a vesújtó keze közül, mintha csak az egyik ért volna el a pesti nyomortanyákra. Kik a szegénység fészkeit járják, úgy mondják, mintha felvirradt volna valami türethetőbb élet a nyomorgókra, titokban, vagy nyíltan siró szegényekre. Érthető is: a magyar társadalom dusabban osztja adományait, hisz még a legszegényebbet is rászoktatta a jószívűségre, soha oly bőven és soha oly válogatás nélkül nem omlottak a jótékonyág fillérei, mint a háboru alatt.

A külső Pozsonyi-uton, hol hatalmas üres telkek belső sarkaiban épült kis vityillókban, vagy régi, roskadozó házakban összeomlott tetők alá rakják hálólhelyeiket a nyomor páriái, mintha mosolygóbb volna fölöttük az ég. A nappalt nagy seereg gyerekhadak az utcán, vagy az üres telkeken töltik, a férfinép, — az itthonmaradottja, — munkába jár s az asszonyok is, kiknek vállára még nem nehezedett az idő. Két év előtt néztünk itt szét, azóta csupán a keshedt kunyhók, a lerogyant falak, összeesett kémények, a falakból kinyuló kályhacsövek maradtak úgy, az üldögélő asszonyok, a futkározó gyerekek, lassu pillantásu öregek arcára mintha kis egészség mosolygott volna s a ruhá-

jukra ráragyog egy kis tisztaság. Részvétellel kérészetünk s a feleletükből már nem cseng annyi keserűség, mint a békében csengett.

— Most valamivel jobb az élhetésünk, — mondta bizonyos Ambrus Ágostanné. — Igaz, hogy a vőm és a fiam katona. De a lányom és a menyem gyárba járnak, rappelt készítenek, naponkint nyolc koronát keresnek ketten. Bökében a két erős fiam nem tudott munkát találni, de most a két asszony is munkát kapott. Spórolt pénzünk is van, majd kétszáz korona... A baj csak az, hogy a fiam sebesült Krakóban, a vőm hadifogoly, hirt alig hallunk felőle.

Kérdezősködünk bizonyos Beretvás Béniné után. Félkezű asszony a szegény, két tagbaszakadt fiát koldulásból tartotta. Hiába sirt nekik, hogy nézzenek munka után, a két fiu inkább a korcsmákat bujta azokból a fillérekből, melyeket az anyjuk koldult össze.

— Ő most a legboldogabb itt a szegényfanyán, neki a legjobb üzlet a háboru. A két fiát besorozták s mindkettő nagyon megemberelte magát, már mindkettő őrmester, mindkettőt többször kitüntették. Összespórolt pénzüket hazaküldték az anyjuknak s gyümölcsöskofa lett belőle. Jól keres és kővér, mint aki mindig pástétomot evett.

Egy pupos ember fontoskodón emeli az ujját:

— Meglátjátok, még árdrágító lesz ebből a Beretvásnéból...! Vagy hadseregszállító!

Vállat vonnak.

— Ki tudja? A szerencse ugyancsak rámosolygott.

Az óbudai külső utcákban, petróleumvilágításos sikátorokban, lépcsős „lebuki“-ban, lejtős és emelkedős oldalakban századok alatt összeroskadt házak sorain a legtöbb a budapesti nyomorcsalád. Gyertya és kis lámpások adják a fényt, ha holdas az éjszaka, az öreg hold világít a sivár, penészes szobákba. A férfinép itt is megiritkult, kevesebb az ágyrajárók száma, a gyerek-sokadalom azonban épp oly nagy, mint azelőtt. Itt is rámosolygott sok szegény családra a jótékony szerencse, katonafiuk küldik haza forintjait, de a hadisegély sem utolsó szerepet játszik. Mondják, hogy nem felejtkeztek meg ezekről a nyomorházakról azok a hölgyek sem, akik azelőtt is fölkeresték őket, lefátyolozott arccal és keztücskéléssel osztván közöttük ruhát és ételmezt, pénzt és cipőt, a gyerekeknek cukrot és meséskönyveket. Sőt, mintha több volna az a pénz és az az ételmezt, melyet kiosztanak közöttük s akadtak új jótékonykodók, akik a nyomorgók életében úgy tűntek föl, mint titokzatos üstökösök.

— Kérem, — mondja az egyik asszony, —

XX. nincs kéthete, hogy idepöfög egy autó. Szalad-
jatok, mosdjatok meg, — kiáltozunk a gyere-
kekre. — Megigazitjuk a kendőt a fejünkön, kö-
tényünket huzigáljuk és mondtuk: jön a tábor-
nokné méltósága . . . Helyette kiugrik egy poca-
kos ur a motorból, kinyitja a bugyellárisát és így,
ahogy ültünk, kiosztott köztünk fejünként husz
koronát. Sokan voltunk, talán kétszázan is, de
végig ment az autó itt minden utcán, ugy becsül-
jük, hogy legalább ötezer koronát itt elosztogatott.

— És ki volt az az ur?

— Nem tudjuk. A sofförtől azt tudtuk meg
csupán, hogy a Kuriáról gyöttek, ahol valamilyen
ügyben az urat fölmentették.

Azt mondják azonban az óbudai szegények,
hogy még sem ezek a szívüket legjobban megejtő
jótékonykodások, még azok sem, melyeket róluk
soha meg nem feledkező hölgyek gyakorolnak.

— A pénznek futás van a talpára irva, mely-
lyel azonban a gyomor mit sem törődik. A leg-
jobban eső jótéteményt a katonák hozzák. Sebe-
sült és rokkant katonák. Nincs olyan nap, hogy
delente és este, ebédidő és vacsoraiddő után har-
minc-negyven katona ide ne jöjjön. Csajkákban,
vagy kendőbe kötötten hozzák az ételmet. No,
egyék, néne; no, falatozzál, gyermekem; no,
élvezze maga is, — mondják nekünk s a gyer-
mekeknek s mink úgy fogadjuk tőlük, mintha
tulajdon fiaink érkeznének hozzánk.

Rábólintanak s egy csapzott hajú öregember orosz házi
égnek emelt arccal beszél:

— Mert a szívük vajból van ezeknek a katonáknak. És tehetik is, tetszik tudni, mert úgy van az, hogy a sebesültek és rokkantak hazuról igen sok ennivalót kapnak és amit nem fogyasztanak el, idehozzák. De a menázsiból is marad elég, hogy bennünket boldogithassanak.

Vékonyka, szeplős asszony beszél.

— A legszebb volt, mikor egy féllábu katona megpillantotta az Erzsikémet. Levegőbe kapta, úgy nézett arcába, mint mikor világtalannak megnyilik az ég. — Szakasztott, mintha az én lányom volna, — mondotta. — Csakhogy az enyém meghalt . . . És akkora köny csordult bajszára, mint a mogyoró.

. . . Így jár enyhe és szelid lépésekkel szörnyű időben a jótékonyság a sorstól elhagyott emberek szivei között. A bánat küszöbét vigasztalások lépik átál és a nincsetlenség homlokáról segítő kéz törli a verejtéket.

D. O.

